

POSUDEK OPONENTA PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ bakalářské PRÁCE

Název práce: Divadlo tady a teď
Autor/ka práce: Domen Šuman
Studijní program: Režie a dramaturgie alternativního a loutkového divadla
Typ studijního programu: bakalářský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Domen Šuman, tělem i celým ustrojením zacílený a zanícený režisér, napsal bakalářskou práci s jasným názvem Divadlo tady a teď. Podtitul je snad ještě přesnější: Herec, zkouška, čas. Málokdy cituji přesná znění z textů prací, zde však udělám výjimku, když Domen píše: „Ve své bakalářské práci jsem se snažil pojmenovat některé aspekty své práce v rámci tří tematických okruhů: zkoušení, herectví a čas. Vycházím přitom ze tří inscenací, které jsem režíroval: Hledání všeho času, Až umřu, pustte mi... a Svatá. V kapitole o zkoušení se zabývám přípravou na zkoušky a zkoušecí proces. Pojmenuji si tři důležité vlastnosti při zkoušení: intuici, náhodnost a inspiraci. Důležitá je myšlenka, že divadlo se nedá vymyslet, ale se musí vyzkoušet. Zabývám se také kompozicí jako nástrojem k vytvoření struktury inscenace. V kapitole o herectví pojmenuji tři herecké prostředky a to, jak se vyskytují ve třech inscenacích: monologičnost, divadelnost vs. performativita a choreografie. V poslední kapitole o čase se zabývám postdramatickým vnímáním času, kde scenický proces nejde oddělit od času diváků. Zabývám se časem performativním, kde se zabývám rytmem, který je jednou z hlavních energetických sil inscenace. V divadle je pro mě důležité téma smrti, o kterém píšu v souvislosti s časem a jeho objevováním se v mé tvorbě. Celá bakalářská práce představuje základnu pro další tvorbu, kde můžu pojmenované aspekty tvorby posunout ještě o krok dál a pracovat s novým jazykem, který se vybudoval skrz psaní této práce.“ Necituji z povinnosti, ale samotný rámec tohoto abstraktu vymezuje pole, mentální krajinu, v níž se Domen pohybuje. Jeho cílem bylo nahlédnout proces zkoušení jako stěžejní čas a prostor divadelní práce, který klade na režiséra jeho team nejen nárok připravenosti, ale i otevřenosti ke změnám, k tomu, co se přihází, k tomu, co nutí předem daná východiska měnit či verifikovat.

Domen se rozhodl skrze přímou zkušenost práce nad projekty nahlédnout na jednotlivé fenomény, jež tvoří pilíře divadelní práce, které vyžadují jak kreativitu, tak přesnost, dialog, naslouchání, estetiku i vnímání toho, co je živé, ale i co podléhá stárnutí a entropii. Ukazuje, že to není věc mechanická, záležitost aplikace konceptu a jeho materializace, ale život sám v jasném prostoru a čase. Napomáhá si k tomu literární reflexí procesu zkoušení Jiřího Havelky, teoretickými postuláty například Brooka, Lehmana, Fischer-Lichte, ale sám se na pole teorie nepouští, na to je příliš praktikem, jemuž spíše, než teoretický přístup je vlastní postoj teoretizující, který se snaží zasadit žitou zkušenost do širšího rámce, aniž by směřoval k abstrahování, obecněji platným postulátům nebo přímo koncepcím. V tom je Domenova síla, tkví v realitě tady a teď, ale i možná slabina – není ochoten jít dále za pole vlastní zkušenosti a dobírá si jiné autory k tomu, aby mu napomohli vytvořit podhoubí pro reflexi vlastní práce. A leckdy ne ani tak reflexi jako popis sám, rekonstrukci toho, co a proč se kdy a kde stalo. Ovšem zde je jisté úskalí, neboť soustředění se na vlastní figuru a pole, pokud právě neprojde skrze jisté zrcadlení se v dílech druhých nebo v jiném myšlení, jež může

vlastní přístupy buď zasadit do širokého kontextu, dekonstruovat je nebo snad přímo podrobit zhodnocení, končí leckdy u obecnějších tezí nebo popisů toho, co prakticky každý divadelník zná ze své vlastní zkušenosti a nejsou pro něj značným překvapením.

Přesto však Domen píše poučeně, jasně, obratně, je schopen zkratky a pokouší se promýšlet organické aspekty zkoušení jako kvas, který je pro divadelní práci nezbytný, kvas, k němuž se nepojí jen spontaneita, ale i kompozice, choreografie, cílení na různé formy hereckého projevu, zápalu, estetických kódů. Bohužel však dále nedochází než k tomu, co zná a je svým způsobem obecné – neprovádí na sobě experiment, jen zhodnocuje prozkoumané, což je při jeho schopnosti verbalizovat, pojmut a trefit škoda. Za nejpodstatnější část textu považuji závěrečný oddíl věnující se fenoménu času, kde Domen Šuman volí mírný odklon od vlastního díla ve prospěch oné vyšší kategorie a nahlíží ji spíše z perspektivy univerzálnější a snaží se ji nahlížet v problematičtějších barvách.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Samo téma vztahující se k procesu zkoušek, kategorií prostorových, časových a hereckých je v obecném pohledu pro divadelní svět zcela aktuální, ovšem při jistém drobnozpytu vlastní tvorby jisté ostny aktuálnosti postrádá, pokud je analýza nebo problematizace nahrazena spíše popisem a rekonstrukcí kroků.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Práce je původní, dále platí předchozí poznámky.

Logická stavba a členění práce:

Práce je členěna logicky a má jasné fáze i vývoj.

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu: Bez kritických poznámek.

Práce s informačními zdroji:

By mohla být obsáhlejší, komplexnější a užívat zdroje ne jako rozšíření či přímo snad i nahrazení vlastní argumentace či výzkumu.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

V pořádku.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Viz první komentář.

Otázky a náměty k diskuzi při obhajobě:

- Můžete se vztáhnout k poznámkám či námitkám z prvního komentáře?
- Co jste skrze psaní bakalářské práce zahlédl nově a co jste se skrze reflexi dozvěděl nového o divadelní tvorbě?

Doporučení práce k obhajobě: Práci k obhajobě doporučuji

Navrhovaná klasifikace:

Datum vypracování posudku: 3.9.2023

doc. MgA. Lukáš Jiříčka, Ph.D.

jméno oponenta práce

.....

3.9. 2023 podpis